

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

385.87

Hely

Idő

" 1913 "

Személy

Helyszám

Szerző

Cím *Üzlet vagy autotaxi.*

Forrás:

Pesti hírlap

Bp-

(Hely)

1913 / 21

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Oldalsz.

Fővárosi ügyek.

Üzlet vagy autotaxi.

Soha hatóságok nem mertek a főváros közönségének és a közérdeknek oly arcpirító semmibe verésével eljárni, mint az autotaxi ügyében. És bár többször fölemeltük tiltó szavunkat ez ellen, úgy látszik, a *kijárok*, biztosra veszik a győzelmüket. Nem az autotaxi a fő, hanem az *üzlet*, és a *kijárok* kielégítése.

Nehogy pedig bárki egy pillanatig is kétkedjék abban, hogy nálunk ilyen rettenetesen botrányos, piszkos közállapotok uralkodnak, ime, híven ismertetjük az egész kérdés történetét. Ha a hatóságok elolvassák, talán ők is okulni fognak belőle.

Körülbelül két évvel ezelőtt, mikor komolyan megindultak a tárgyalások, a közlekedési ügyosztályhoz közel száz ajánlat érkezett. A külföldi előkelő nagy vállalatok még nem ismerték az itteni elszomorító viszonyokat és ők is valamennyien jelentkeztek. Minthogy a feltételek még ismeretlenek voltak, mindannyian kötelesen kijelentették, hogy a viteldijra és a kocsitípusra vonatkozó rendelkezéseknek alávetik magukat. Kérték végül, hogy, amint az ügy aktuális lesz, szólítsa fel őket a tanács konkrét ajánlattételre. A városnál ezeket a beadványokat szépen összegyűjtötték és úgy eltették, hogy azok többé soha elő nem kerültek.

Megindult a kijáras és természetesen elsősorban azok igyekeztek boldogulni, akiknek valami kevés vesztenivalójuk van. Amolyan Piccadilly-üzletre pályáztak. A hatalmas kijárok a

fényes sáp reményében megmozgattak mindent úgy a kormánynál, valamint a főváros hatóságánál is. A tanácsban ekkor *megvolt* a jó szándék. Ugy gondolkoztak az urak, hogy miután a sokféle igényt kielégíteni, másrészt a nagyszágos, méltóságos és excellenciás közbenjárók érdekei közül valamennyit honorálni úgy sem lehet, hát jöjjön — a *közérdek*. Ez nagyon meglepődött ugyan, mikor kényszerűségből elővetették, mert hát szegényt nem protegálta még a hivatalsoziga sem, de hát megtépzva, rongyosan, mégis csak igyekezett kisegíteni a hatóságokat kényes helyzetükből.

A tanács álláspontja ekkor tudvalevőleg az volt, hogy a Villamos Városi Vasut után a *főváros maga lépteti életbe ezt a rendkívül nagy-jelentőségű intézményt*. A feltételek szerint a vasuttársaság, amely 51 százalékban a főváros tulajdona, négy millió korona alaptőkével önálló társaságot alakít és ebből a négy millió koronából 51 százalékot jegyez a főváros. Minthogy pedig a szerződés értelmében a Városi Villamos Vasut brutto bevételéből különben is jelentékeny részesedést kap a főváros: megállapíthatjuk, hogy az új vállalat *kilencven százalékban* a főváros tulajdona lett volna.

Habár ilyképen a nyilvános versenyt és a konkurrenciát kizárták volna, a megoldás ellen komoly érvet a világon senki sem hozott föl, — csak a *kijárok* dolgoztak tovább suba alatt.

A Villamos Városi Vasut a tanács felhívására azt mondta, hogy én eleget teszek az *utasi-tásodnak*, azonban úgy a saját érdekben, mint a közönség érdekében is figyelmeztetek, hogy a közgyűlés által emeltesd föl husz százalékkal a már megállapított viteldiját, mert a mai mellett

esetleg ráfizetünk és a közönséget sem szolgálhatjuk ki lelkiismeretesen. Alapos számítások után a tanács belátta, hogy a Vasuttársaságnak igaza van és a tarifarevizio ügyét a közgyűlés elé vitte. A közgyűlésen voltak, akik aggályosnak tartották ezt a tarifafőlemelést, a tanács azonban minden aggályt eloszlattott a következő határozott kijelentéssel:

— Mi csakis azért ajánljuk a tarifafőlemelést, mert a vállalat a kezünkben marad; ha tehát azt látnánk, hogy a tarifa magas, nekünk azt minden pillanatban módunkban lesz leszállítani, mert csakis tisztességes üzleti haszonra fogunk dolgozni. Az pedig csak helyes, ha a városnak minél több szolid, jövedelmező üzem van a kezében, de különben is a fővárosnak arra kell törekednie, hogy a közlekedési vállalatokra döntő befolyást gyakorolhasson és ne jöjjön idővel itt is abba a kellemetlen helyzetbe, hogy az intézményt méregdrága áron meg kelljen váltania.

Ezek a súlyos érvek hatottak. A közgyűlés *abban a biztos tudatban*, hogy önmagának, vagyis a főváros közönségének szavazza meg a fölemelt tarifát, a tanács előterjesztését elfogadta. *Ezt a ténnyt, önök, városi urak*, ha úgy látják időszerűnek, elfelejthetik, de *le nem tagadhatják*.

Ez mult év június havában, a nyári utolsó közgyűlésen történt. A Villamos Városi Vasut minden irányban sürgősen a munkához látott, hogy már ősszel az intézmény életbe lépjen.

Ugyanekkor azonban újult erővel megkezdődött az aknamunka. *A kormánynál, hogy az új szabályrendelet jóváhagyását megakadályozzák*, a városnál pedig, hogy a veszett fejszének legalább a nyele megmaradjon. Akkor még maguk sem remélték, hogy a tanács szembe mer helyezkedni a közgyűlés intencióival is.

Az első hátmögötti lépés az volt, hogy a Villamos Városi Vasutrá rá akarták kényszeríteni, hogy vegye meg a raktáron levő *Westinghouse*-kocsikat, bár az igazgatóság kijelentette, hogy azok aránylag igen drágák és az autótaxi-közlekedésre hasznavehetetlenek. Ez tehát egy csoportot kielégített volna. De volt egy másik érdekes csoport, hasonlóan hatalmas kijárókkal fölfegyverkezve. Ezek a raktáron levő villamos autókat akarták a város nyakába sózni és jött a vasúttársasághoz az értesítés, hogy nyelje le ezt a békát is. Sőt a bérkocsisoknak is akadt igen előkelő szószólójuk, mire jött a harmadik hír, hogy a kocsis uraknak háromszázezer korona fájdalomdíjat kell fizetni. Negyedszer azzal az ultimátummal fordultak a vasúttársasághoz, hogy *Westinghouse* urat, aki időközben *Munk Péterre* változtatta a nevét, érdekeltté kell tenni. És *Munk* ur nyomában meg is jelent, de olyan követelő hangon lépett föl, hogy végre is a vasúttársaság azt mondta:

— Mi a kényszer hatása alatt még belementünk volna a *Westinghouse*-féle kockázatba, sőt a háromszázezer koronás fájdalomdíj is terhelhette volna az alaptőkét, azonban megtönni annyi falánk gyomrot, amennyit ránk szabaditanak, az egész négy millió korona alaptökből sem lehet, sőt ezeknek a kielégítésére egy új adót kellene a közönségre kivetni. Aztán, igen tisztelt tanács, vedd tudomásul, hogy a kijáró urak mindenfelé, sőt a sajtóban is meggyanusítanak minket, hogy a kedvünket elvegyék. Hát ez sikerült is nekik. Az eféle üzletekből csakugyan nem kérünk, mert mi a közérdeket szolgáljuk.

A tanács erre azt mondta, hogy jól van, hát mi magunk fogunk az érdekes csoportokkal megállapodni, olyképen, hogy a város 51 százalékkal részes az üzletben. Nem is „bántották” tovább a vasúttársaságot, hanem hozzáfogtak egy ilyen szerződés-tervezet elkészítéséhez. És a szabályrendelet jóváhagyása a kormánytól ez alatt még mindig késett. El is készült a tervezet. Napokig dolgoztak az agyafurt munkán a vezető emberek. A hatalmas kijárókkal rendelkező érdekes csoportok azonban kijelentették, hogy ők az üzlet irányításába nem engednek döntő bebeszélést, sőt az 51 százalék részesedésről sem lehet beszélni, hanem elégedjék meg a város azzal, ha a társaság területhasználatért és uttestkoptatásért kocsinkint bizonyos bérösszeget fizet. És a tanács legujabban ezen a megoldáson fáradozik és megjelenik a hír, hogy a kormány most már jóvá fogja hagyni a szabályrendeletet: a *Márta* (értsd a *Westinghouse*-kocsikat) továbbá a *Munk* és *Davidsohn* cég elérték a céljukat.

A szegény közérdek pedig feljajdul:

— Minek ráncigáltatok elő, ha még a rongyaitam is letépdestétek rólam és úgy dobtatok vissza a szemetes ládába!

Hát nem így, uraim! Tisztelt és nagyragu kijáró urak! Vagy tessék a fővárosnak a közgyűlés intencióit követni, vagy nyilvános verseny tárgyalást tartani, vagy saját kezelésben életbeléptetni az intézményt, — de így eljárni nem szabad. És a bizottsági tag urakat is felszólítjuk, hogy ha a költségvetési vitánál oly sok értéktelen dolgot fecsegték össze, az autótaxi-kredést pedig szabadjára hagyták, — tessék

ebben az ügyben módot nyújtani arra, hogy a tanács a kijárótól, mint a legveszedelmesebb ragályt terjesztő bacillusoktól, radikálisan megszabaduljon. Mutassuk meg, hogy nem az üzlet és a kijáró boldogulása a fő, hanem az autótaxi!